

Údaje o životním prostředí 2014

STAATSMINISTERIUM
FÜR UMWELT UND
LANDWIRTSCHAFT

Freistaat
SACHSEN

Předmluva

Uvedené aktuální údaje o životním prostředí v roce 2014 poskytují stručný přehled výsledků činnosti zodpovědné a udržitelné environmentální politiky Svobodného státu Sasko. Obsažené grafy a jejich popisy informují o ekologických otázkách důležitých pro Sasko, k nimž patří produktivita zdrojů, obnovitelné energie, ochrana klimatu, půda, voda, ovzduší, příroda, environmentální ekonomika

a jejich vývoj. Kladné výsledky svědčí o tom, že Svobodný stát Sasko také v tomto roce dosáhl značných pokroků v oblasti environmentální politiky. Komentář údajů týkajících se životního prostředí je v Sasku publikován ve zprávě o životním prostředí, která vychází jednou za legislativní období. Poslední zpráva o životním prostředí byla vydána v roce 2012.

Obsah

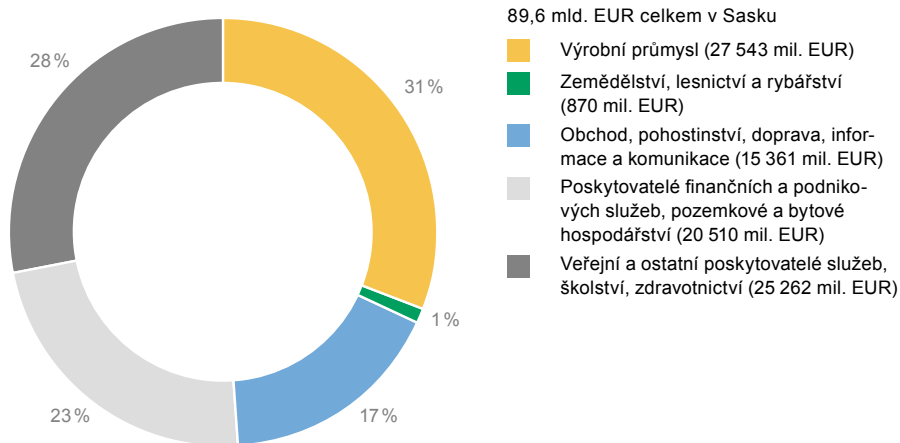
4	Hospodářská struktura	15	Voda – kontroly zařízení pro manipulaci s látkami nebezpečnými pro vodu
5	Využití ploch	16	Voda – stav výstavby čistíren odpadních vod
6	Environmentální ekonomika	17	Zatížení podzemních vod dusičnany
7	Produktivita surovin	18	Protipovodňová ochrana
8	Energetická produktivita	19	Komunální odpad
9	Skleníkové plyny	20	Ochrana přírody/biodiverzita
10	Vývoj klimatických podmínek	21	Zemědělství šetrné k přírodě
12	Škodliviny v ovzduší – emise	22	Sanace po těžbě uranu
13	Škodliviny v ovzduší – imise	23	Počet a podíl sanovaných dílčích ploch se starými ekologickými zátěžemi
14	Jemný prach		

Hospodářská struktura

Svobodný stát Sasko již léta zaznamenává v zásadě pozitivní hospodářský vývoj. Rozložení hospodářských sektorů se při tom již nějakou dobu nezměnilo. Primární sektor přispívá k celkové hrubé přidané hodnotě 1 %. Poskytování služeb ve veřejném zájmu a význam pro dodavatelský a odběratelský sektor zde však nejsou zobrazeny. Stejně jako ve všech západoevropských státech je největší část hrubé přidané hodnoty vyprodukována v odvětví služeb. Proti němu však stojí v porovnání silný výrobní průmysl.

Zdroj: Pracovní skupina „Volkswirtschaftliche Gesamtrechnungen der Länder“ (Národohospodářské účetnictví spolkových zemí), VGR, stav výpočtů srpen 2013/únor 2014

Hrubá přidaná hodnota v Sasku podle hospodářských odvětví

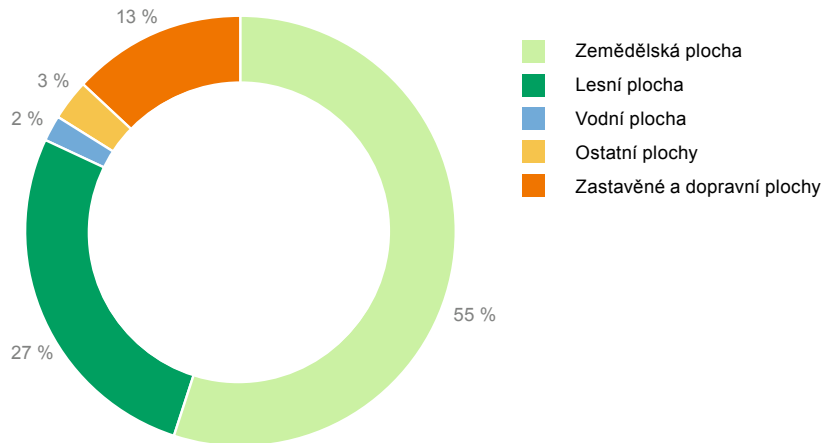

Využití ploch

Zemědělská plocha s podílem 55 % je převládajícím způsobem využití ploch v Sasku. Druhý největší podíl představují lesní plochy, které pokrývají 27 % plochy země. V posledních letech přibývá zastavěné a dopravní plochy. S tím je spojen úbytek ostatních druhů využití ploch a zčásti znemožnění odtoku srážkové vody. Svobodný stát Sasko si vytyčil cíl výrazně snížit nové využití ploch.

Zdroj: Zemský statistický úřad Svobodného státu Sasko

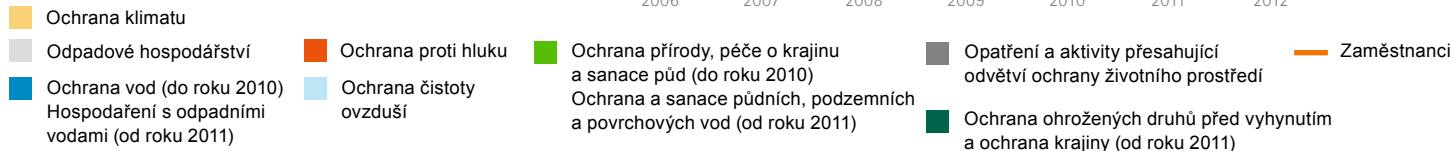
Využití ploch v Sasku v roce 2013

Environmentální ekonomika

Environmentální ekonomika v Sasku zaznamenala v posledních letech obrovský nárůst a stala se z ní pevná součást saského hospodářství jako celku. V roce 2012 byly poprvé evidovány klesající celkové obraty. Většina oblastí životního prostředí však nadále vykazuje setrvalý růst. Tento veskrze pozitivní vývoj je však zastíněn poklesem v oblasti ochrany klimatu, která představuje odvětví životního prostředí s největším podílem na celkovém obratu.

Zdroj: Zemský statistický úřad Svobodného státu Sasko

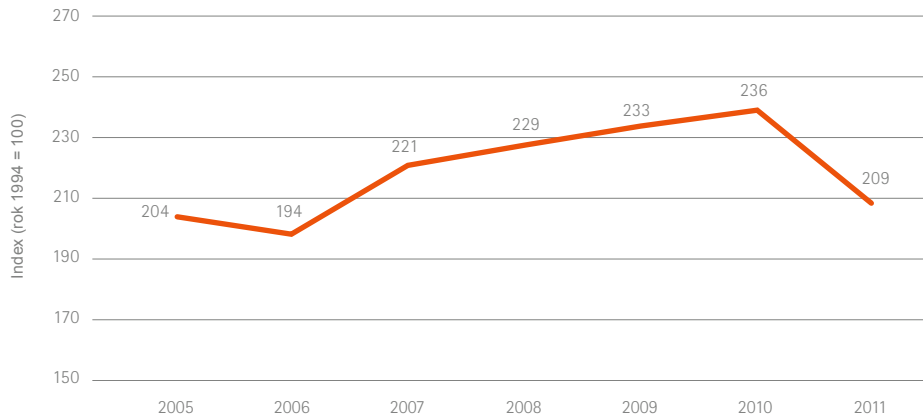

Produktivita surovin

Produktivita surovin je poměr hrubého domácího produktu a spotřeby neobnovitelných surovin a slouží v německé strategii trvale udržitelného rozvoje od roku 2002 jako ukazatel efektivity využití životního prostředí. V rámci této strategie byly stanoveny kvantitativní cílové hodnoty. Objevila se proto snaha zdvojnásobit produktivitu surovin pro časové období mezi lety 1994 a 2020. Přestože v roce 2011 došlo k poklesu, je Sasko v současné době jedinou spolkovou zemí, která byla schopna této cílové hodnoty dosáhnout.

Zdroj: Účetnictví jednotlivých spolkových zemí z hlediska environmentální ekonomiky, stav výpočtů: jaro 2014

Produktivita surovin

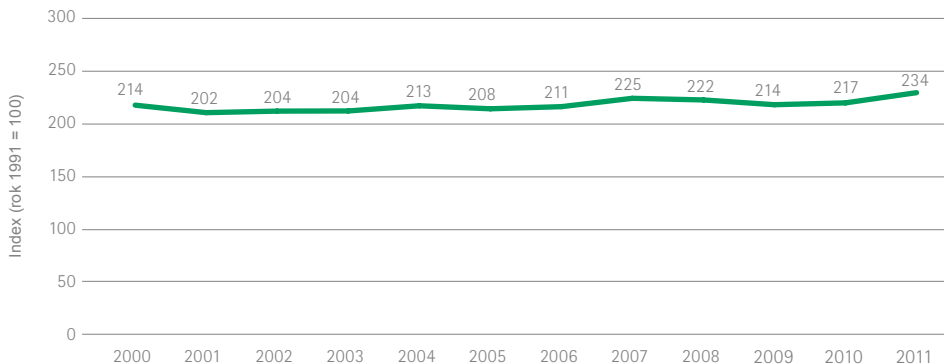

Energetická produktivita

Energetická produktivita je považována za měřítko efektivity zacházení s energetickými zdroji k výrobě produktů a poskytování služeb. Počítá se z poměru hrubé přidané hodnoty k příslušné přímé spotřebě energie, popř. z pohledu ekonomiky jako celku z poměru hrubého domácího produktu k primární spotřebě energie. Produktivita energie již léta zaznamenává trvalý nárůst. Žádná spolková země nedosahuje tak vysokých hodnot jako Sasko.

Zdroj: Zemský statistický úřad Svobodného státu Sasko

Energetická produktivita

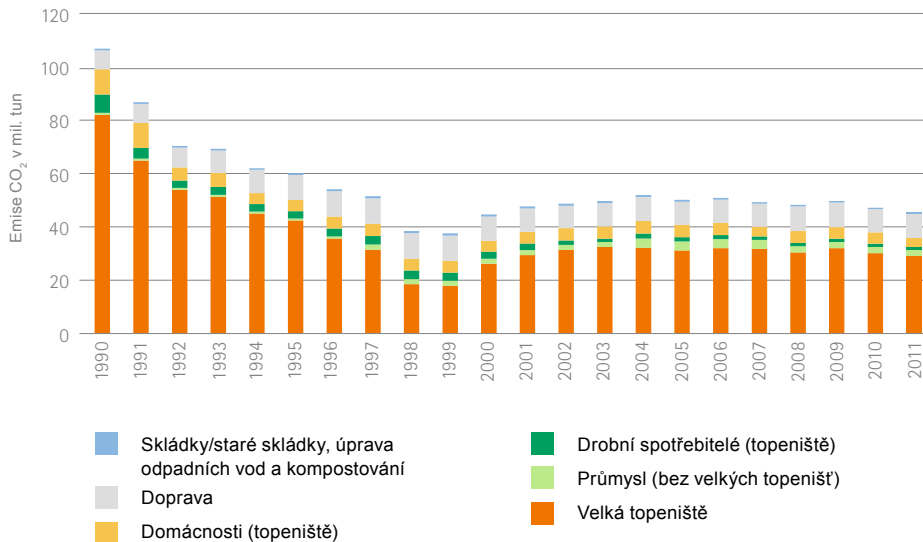

Skleníkové plyny

Emise oxidu uhličitého přispívají z více než 90 % k celkovému množství skleníkových plynů, které naopak díky své koncentraci v atmosféře urychlují změny klimatu. Hlavními znečišťovateli ovzduší jsou i nadále velká topeniště (velká průmyslová zařízení na výrobu elektřiny a tepla). Pokles v 90. letech minulého století usnadnilo vyřazení z provozu mnoha zmíněných zařízení. Nárůst na začátku uplynulé dekády souvisí se spuštěním nových elektrárenských bloků.

Zdroj: Saský zemský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii, emisní katastr

Vývoj emisí CO₂ v Sasku v letech 1990–2011

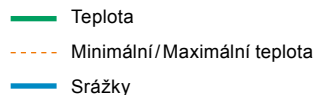
Vývoj klimatických podmínek

Ze stanice Drážďany je uváděn zástupně pro Sasko vývoj 30leté průměrné teploty vzduchu v období od roku 1900 do roku 2013. V letech 1900 až 1990 průměr kolísal v rozpětí cca 0,25 stupňů. Po roce 1990 křivka teploty opustila toto kolísavé rozpětí a od té doby neobvykle prudce stoupá. Průměrná hodnota z období let 1983–2012 se již pohybuje cca 0,6 stupňů nad kolísavým rozpětím, kterého teploty dosahovaly do roku 1990. Údaje o srážkách a teplotách poskytované meteorologickými stanicemi v Sasku ukazují, že ve Svobodném státě Sasko skutečně dochází ke změně klimatu. Saská státní vláda na to re-

agovala akčním plánem Klima a energie. Zde uvedené emisní cíle značně přesahují evropské a německé cíle v oblasti ochrany klimatu.

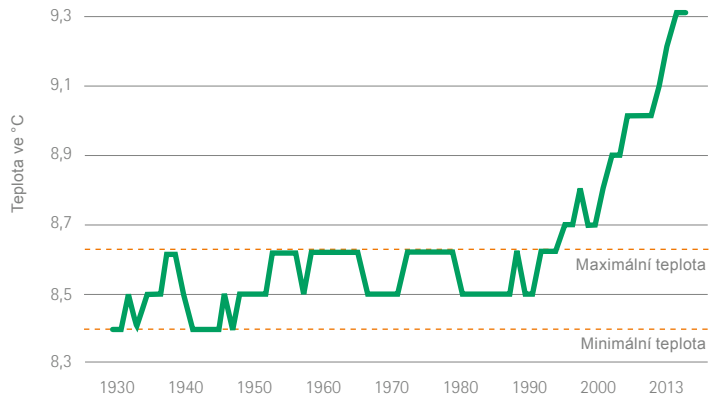
Současná tendence poklesu srážek v Sasku ve vegetačním období 1 (duben až červen) je znázorněna pomocí údajů klimatologické referenční stanice Görlitz. V oblastech s vysokými teplotami a lehkými půdami způsobuje tento vývoj již dnes citelně změněné okrajové podmínky.

Zdroj: Saský zemský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii, Německá meteorologická služba (DWD)

Vývoj teploty vzduchu v oblasti Drážďan

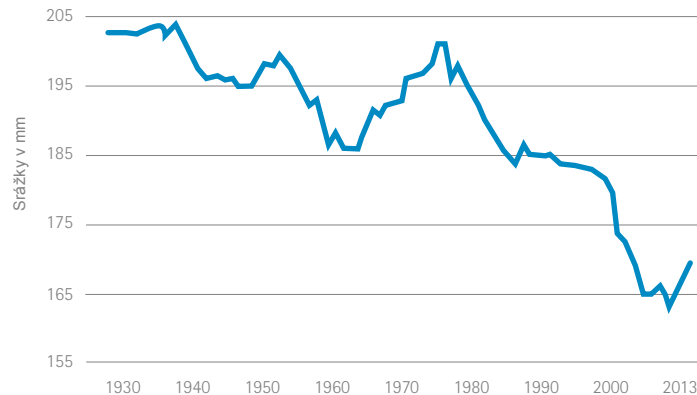
(Kluzavý 30letý průměr období 1901–1930 až 1984–2013)

Vývoj srážek ve vegetačním období 1

(duben až červen) Klimatologická referenční stanice Görlitz

(Kluzavý 30letý průměr období 1901–1930 až 1984–2013)

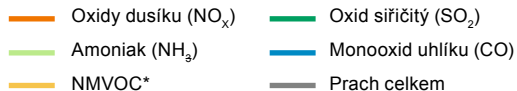
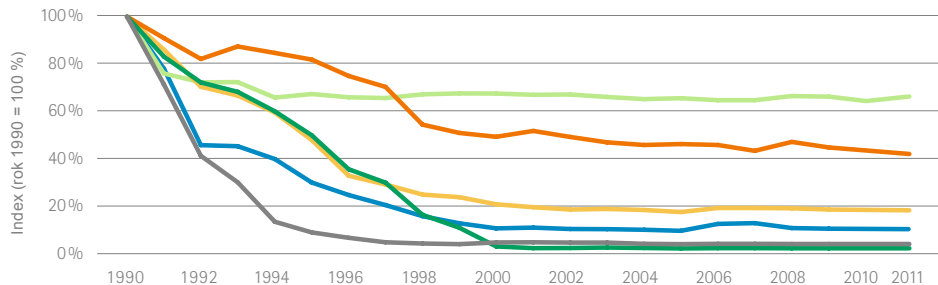

Škodliviny v ovzduší

Škodliviny v ovzduší mohou vyvolávat mnoho negativních účinků na člověka a životní prostředí, a jejich vzniku by se proto mělo pokud možno předcházet. Sasko dosáhlo v uplynulých 20 letech velkých úspěchů v oblasti ochrany ovzduší. Škodliviny jako oxid siřičitý nebo monooxid uhlíku dnes prakticky už nehrají žádnou roli. Problémy se vyskytují zejména v případě ozónu, oxidu dusičitého a jemného prachu, jimiž jsou obzvláště zasaženy aglomerace.

Zdroj: Saský zemský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii

Emise vzdušných škodlivin

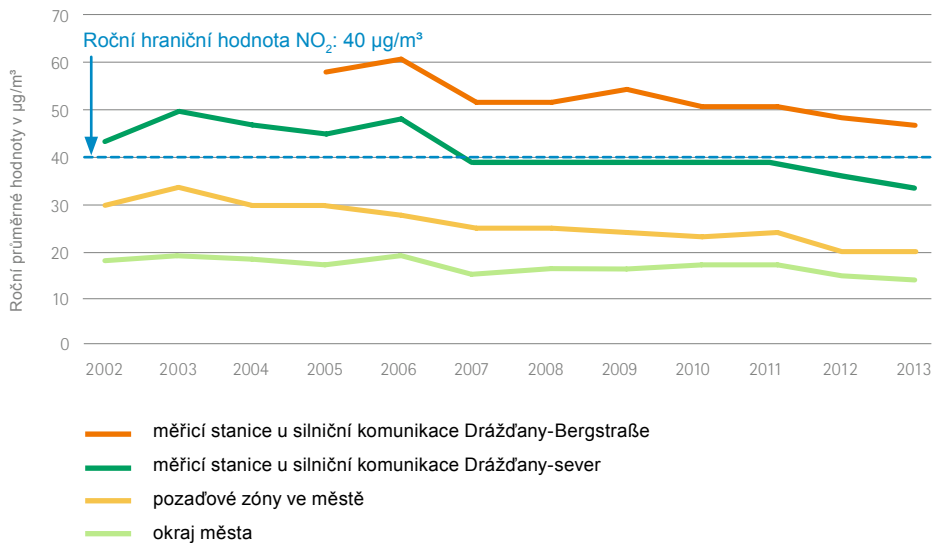

* Těkavé nemethanové organické sloučeniny

Imise vzdušných škodlivin prezentujeme na příkladu oxidu dusičitého v oblasti Drážďan. Největším zdrojem emisí jsou výfukové plyny silniční dopravy. Proto jsou na měřicích stanicích umístěných v blízkosti dopravy často překračovány hraniční hodnoty. Lze však zaznamenat pozitivní tendenci. Nejpozději od roku 2015 je nutné zajistit dodržování hraniční hodnoty stanovené EU. V městských a venkovských pozadových zónách ovšem nejsou žádné problémy s dodržováním hraničních hodnot.

Zdroj: Saský zemský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii

Imise vzdušných škodlivin

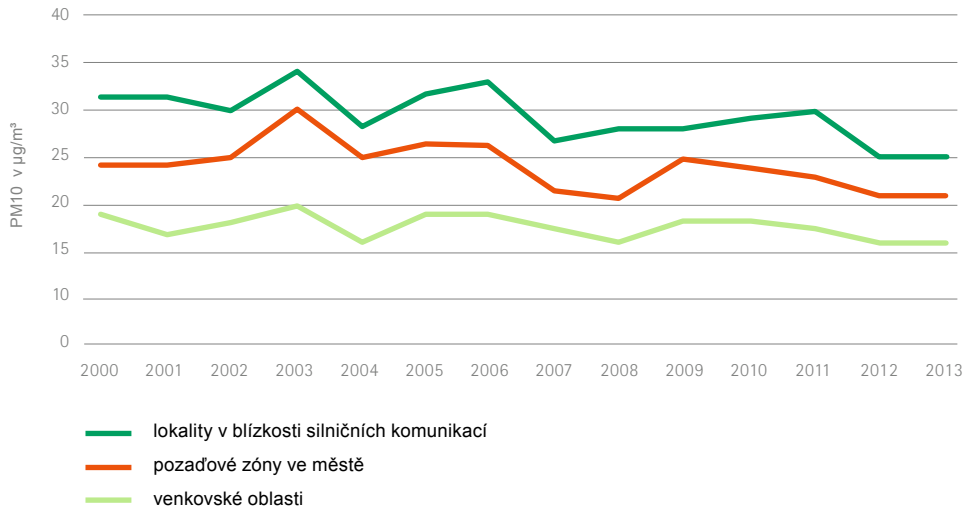
Jemný prach

Nejdůležitějšími zdroji jemného prachu jsou spalovací procesy a silniční doprava. Vzhledem k tomu, že částice jemného prachu mohou být v atmosféře přenášeny na velké vzdálenosti, nejsou původci naměřených koncentrací pouze saské zdroje.

I přes zaznamenané výkyvy, zapříčiněné měnícími se meteorologickými podmínkami, lze konstatovat, že regionální roční průměrné hodnoty mírně klesají.

Zdroj: Saský zemský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii

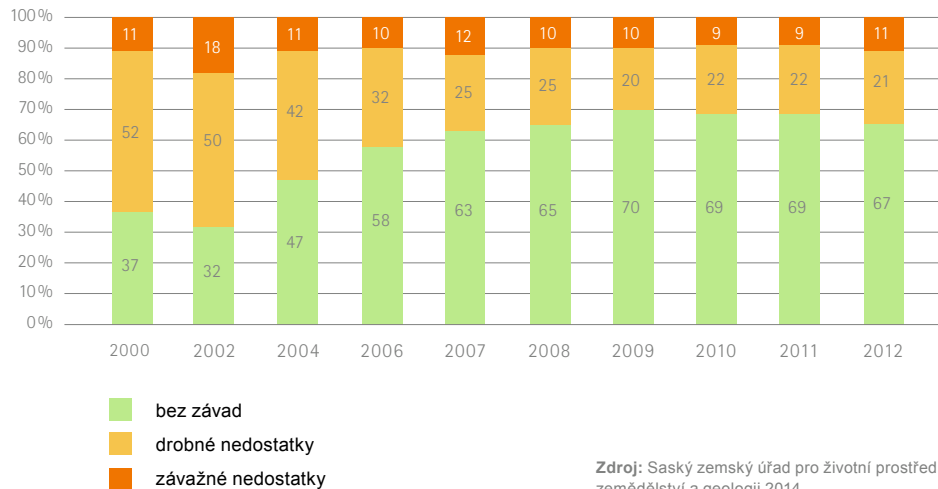
Regionální roční průměrné hodnoty koncentrace částic PM10 v Sasku

Voda – kontroly zařízení pro manipulaci s látkami nebezpečnými pro vodu

V roce 2012 bylo v Sasku provedeno kolem 3 400 kontrol na zařízeních pro manipulaci s látkami nebezpečnými pro vodu. V uplynulých letech přitom klesl podíl prvotních kontrol ve prospěch kontrol opakovaných. Počet zařízení bez vykázaných závad v minulých letech vzrostl a zůstává i nadále vysoký. 11% podíl zařízení se závažnými nedostatky je relativně konstantní. Nebezpečné závady zjištěné u všech kontrol se pohybovaly pouze v promilech případů. V celorepublikovém porovnání je při prvotních kontrolách v Sasku více zařízení bez závad a zaznamenáváme i výrazně méně závažných nedostatků.

Kontroly zařízení v Sasku

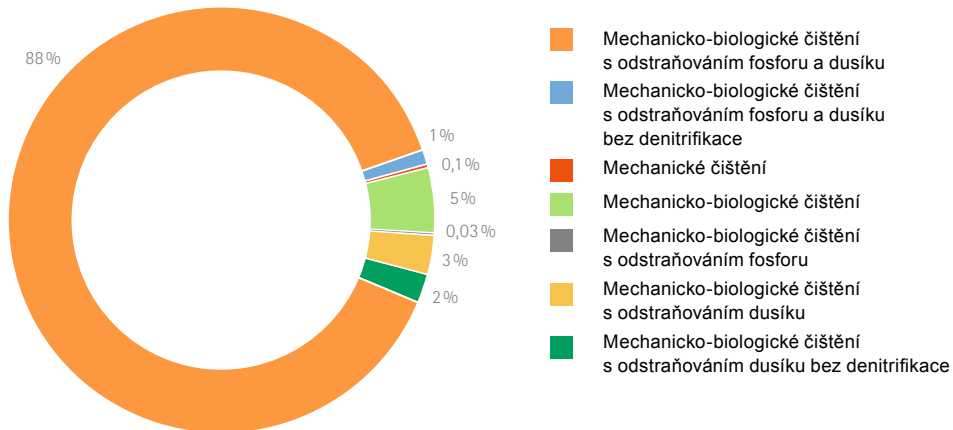
Zdroj: Saský zemský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii 2014

Voda – stav výstavby čistíren odpadních vod

Sasko v uplynulých letech investovalo nemalé prostředky do čištění odpadních vod. Od roku 1991 bylo nově postaveno, renovováno či rozšířeno zhruba 9 z 10 zařízení. Od té doby jsou odpadní vody pocházející přibližně od 90 % saského obyvatelstva čištěny podle stavu techniky. Veřejné čistírny odpadních vod odstraní například 89 % fosforu a 80 % dusíku.

Zdroj: Saský zemský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii

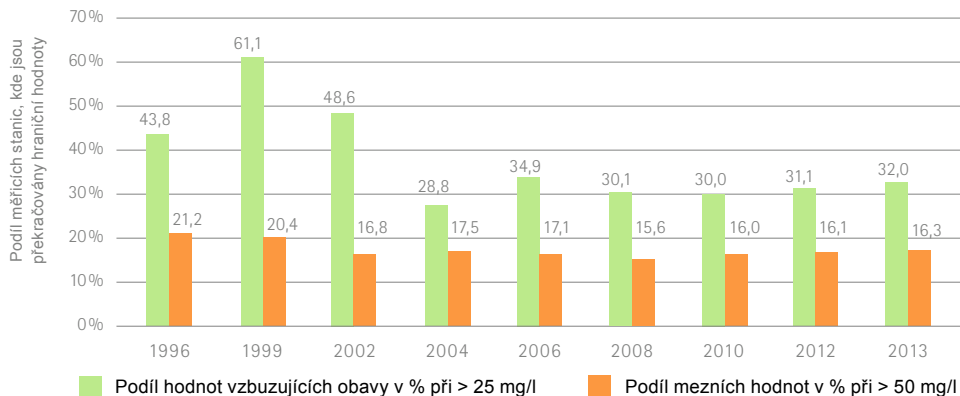
Stav výstavby čistíren odpadních vod v roce 2012 (s ohledem na kapacitu čištění)

Zatížení podzemních vod dusičnany

V roce 2013 činí podíl měřicích stanic, u kterých byla naměřena koncentrace dusičnanů překračující hranici 25 mg/l (hodnota vzbuzující obavy podle Nitrátové směrnice EU), v souhrnné síti měřicích stanic 32 %. Podíl měřicích stanic, u kterých byla naměřena koncentrace dusičnanů překračující hranici 50 mg/l (mezí hodnota směrnice o podzemních vodách a hodnota, při které je podle Nitrátové směrnice EU třeba činit příslušná opatření) činí naopak 16,3 %. Od roku 2008 lze sledovat mírný přírůstek podílu měřicích stanic, kde byly překročeny stanovené hodnoty. Do roku 2005 byly měřicí stanice vyhodnocovány v rámci sítě „Grundmessnetz Beschaffenheit“ (základní síť měřicích stanic, které reprezentují různé způsoby využití plochy). Počínaje rokem 2006 probíhala přeměna

Podíl měřicích stanic, kde jsou překračovány hraniční hodnoty, ve vybraných letech v období 1996–2013

Zdroj: Saský zemský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii

sítě měřicích stanic podle požadavků Rámcové směrnice EU o vodě. Počet měřicích stanic se tak přibližně zdvojnásobil a lze konstatovat, že měřicí stanice poměrně zastupují jednotlivé

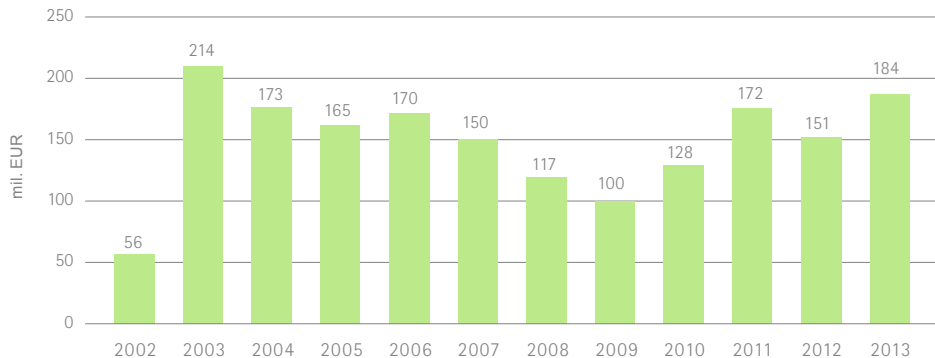
způsoby využití plochy. Hustota měřicích stanic je přibližně 1 měřicí stanice na 100 km². Období před rokem 2006 a po něm proto nelze přímo srovnávat.

Protipovodňová ochrana

Sasko bylo v uplynulých letech víckrát postiženo silnými povodněmi. Poté, co v roce 2002 došlo téměř celoplošně k velkým škodám, se ujal nový přístup prevence povodní. Byly přijaty koncepty ochrany proti povodním, které stanovily nutná opatření. Na základě toho byla mimo jiné realizována rozsáhlá stavební opatření protipovodňové ochrany jako hráze, ochranné zdi, retenční nádrže a rozšíření vodních toků na tocích prvního řádu. Výsledkem je prokazatelně lepší ochrana, jak ukázaly méně významné škody v případě povodně v roce 2013.

Zdroj: Zemská správa přehrad Svobodného státu Sasko

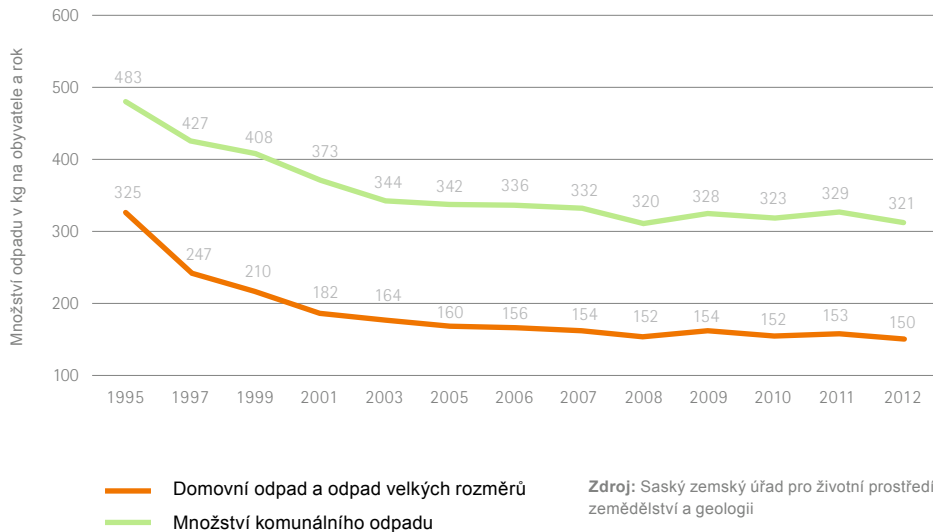
Náklady saské Zemské správy přehrad na protipovodňovou ochranu

Komunální odpad

S využitím energie a zužitkováním surovin se vyrábí zboží pro domácnosti a na konci cyklu své životnosti se výrobky likvidují jako odpad. Množství komunálního odpadu ze soukromých domácností a zejména množství domovního odpadu a odpadu velkých rozměrů nepřímo odkazují k množství jednotlivých opatření k zamezování vzniku odpadu. Množství komunálního odpadu a množství domovního odpadu a odpadu velkých rozměrů z domácností ve sledovaném období vykazují průběžný sestupný trend, který je však v posledních pěti letech výrazně slabší. Nejrůznější snahy k zamezování vzniku odpadu jako například nízkoodpadová spotřeba nebo další využití použitého zboží stále přispívají ke snížení množství odpadu.

Komunální odpad ze soukromých domácností na obyvatele

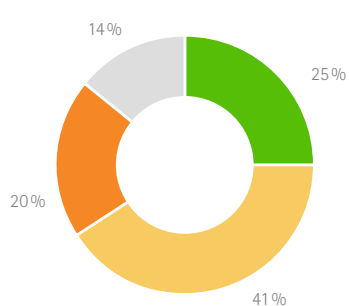

Ochrana přírody/biodiverzita

Zpráva o stavu zachování přírodních stanovišť a druhů v období 2007–2012 poskytuje rozsáhlý popis stavu druhů a přírodních stanovišť v Sasku. Oproti zprávě za období 2001–2006 byly do zprávy poprvé zahrnuty údaje systematického monitoringu jednotného pro území celého Německa. Aktuální podíly týkající se stavu ochrany nejsou proto přímo srovnatelné s podíly z předchozí zprávy. Co se týče podílů jednotlivých hodnotících stupňů (příznivý, nedostatečný, špatný, neznámý) všech druhů chráněných podle směrnice o přírodních stanovištích, je Sasko v celoněmeckém průměru. Co se týče typů přírodních stanovišť chráněných podle směrnice o přírodních stanovištích, jsou hodnoty ve srovnání s tím lepší. Dvě třetiny

Stav ochrany 95 druhů/skupin druhů chráněných podle směrnice o přírodních stanovištích v Sasku

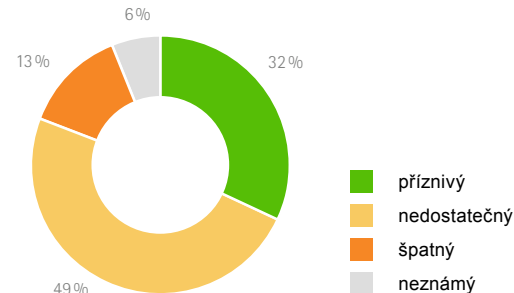
(Sledované období 2007–2012)

druhů a přírodních stanovišť jsou však v nedostatečném nebo ve špatném stavu, který by se měl zlepšit. Sasko proto v rámci programu „Biologische Vielfalt 2020“ (Biolo-

Stav ochrany 47 typů přírodních stanovišť chráněných podle směrnice o přírodních stanovištích v Sasku

(Sledované období 2007–2012)

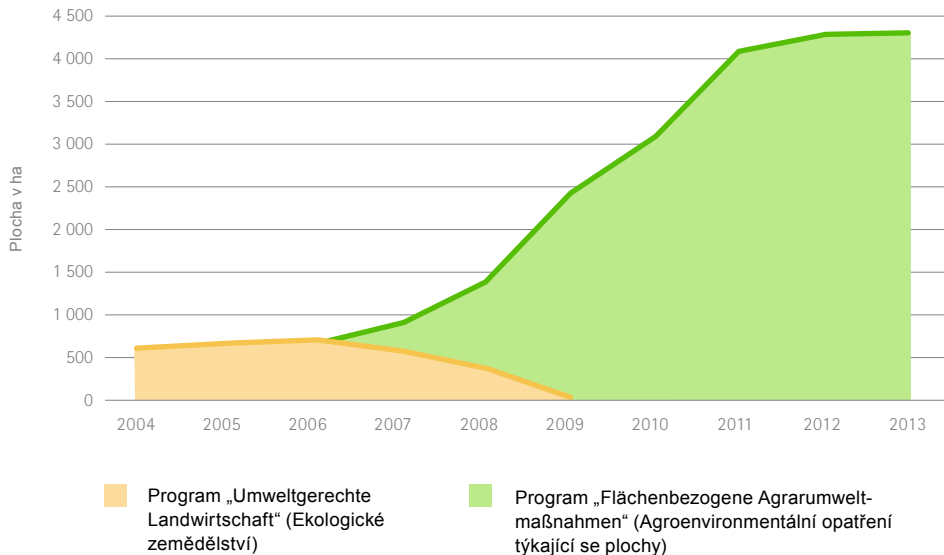
gická rozmanitost 2020) činí řadu opatření pro zlepšení situace a poskytuje prostředky na jejich podporu.

Zemědělství šetrné k přírodě

Svobodný stát Sasko podporuje rozmanitá opatření a speciální způsoby obhospodařování na zemědělských plochách, které slouží potřebám ochrany přírody a zachování krajiny. Jedním z mnoha příkladů je značný význam opatření na ochranu přírody pro ornou půdu (mj. jako plochu a pásmo ležící ladem) pro vytvoření sítí a koridorů mezi stanovišti. Tato opatření také často slouží jako nárazníkové prvky k přilehlým biotopům. Saské zemědělství je tak současně nepostradatelným partnerem oblasti ochrany přírody a zachování krajiny.

Zdroj: Saské státní ministerstvo životního prostředí a zemědělství, státní podnik Saské informační služby

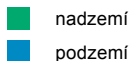
Opatření na ochranu přírody v oblasti orné půdy

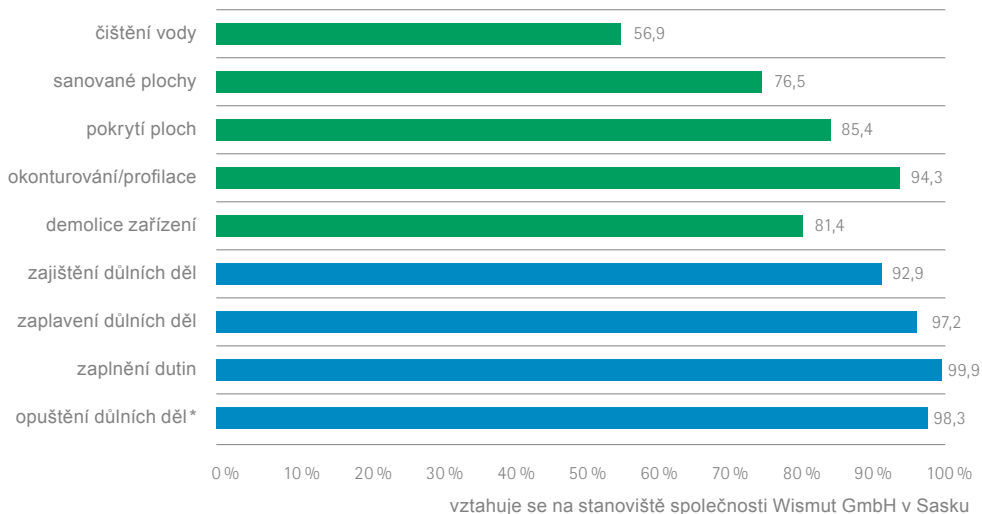
Sanace po těžbě uranu

Velkým úkolem je sanace pozůstatků po těžbě uranu. Uranová ruda se do počátku 90. let minulého století těžila v různých regionech Saska, což zde způsobovalo zvýšené expozice radiace. Sanace hodně postoupily. V podzemí již bylo provedeno více než 90 % sanačních opatření. V nadzemní oblasti je dlouhodobým úkolem především čištění vody.

Zdroj: Saský zemský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii dle údajů společnosti Wismut GmbH

Stav sanací uranových dolů na stanovištích společnosti Wismut GmbH v Sasku

* zahrnuty jsou štoly společnosti Wismut a Südumbruch, které mají být nově proraženy

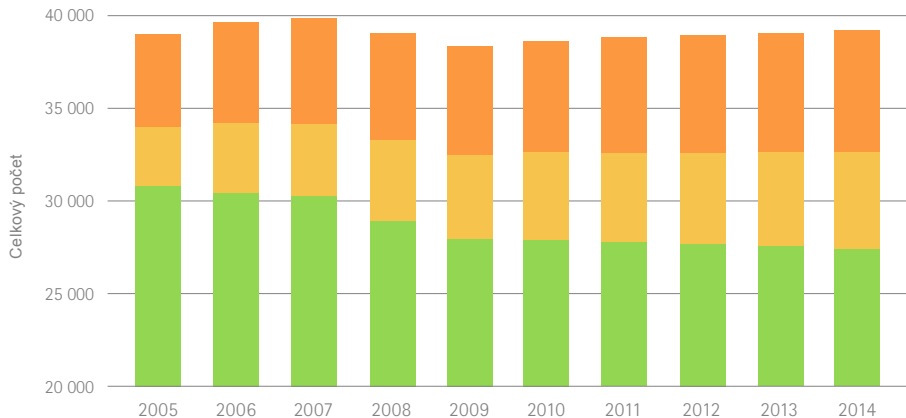
Počet a podíl sanovaných dílčích ploch se starými ekologickými zátěžemi

Celkový počet dílčích ploch vedených v rejstříku starých zátěží zůstával v posledních letech přibližně stejný. Pozitivně se však vyvíjel podíl dílčích ploch, u nichž bylo díky šetřením možné vyloučit podezření na riziko. Pozitivním trendem je stálý pokrok sanací, což dokazuje počet sanovaných dílčích ploch.

- Podezření z výskytu starých zátěží odstraněno*
- Sanované dílčí plochy
- Další dílčí plochy (plochy podezřelé z výskytu starých zátěží, kde je, či v současné době není potřeba zásahu, upravované dílčí plochy)

* 2009: vypočtená průměrná hodnota

Plochy uvedené v saském rejstříku starých zátěží

Zdroj: Saský zemský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii

Vydavatel:

Saské státní ministerstvo
životního prostředí a zemědělství (SMUL)
P. O. Box 10 05 10, 01076 Drážďany
Telefonické spojení pro občany:
telefon: +49 351 564-6814
fax: +49 351 564-2059
e-mail: info@smul.sachsen.de
www.smul.sachsen.de

Redakce:

SMUL, Saský zemský úřad pro životní prostředí,
zemědělství a geologii (LfULG)

Úprava a sazba:

Heimrich & Hannot GmbH

Tisk:

Union Druckerei Dresden GmbH

Foto:

Dr. H.-U. Bangert

Redakční uzávěrka:

10. září 2014

Výše nákladu:

1 000 kusů, 1. vydání

Papír:

Vytištěno na 100% recyklovaném papíru

Odběr:

Tuto publikaci lze bezplatně získat na adrese:
Zentraler Broschürenversand der
Sächsischen Staatsregierung
Hammerweg 30, 01127 Dresden
telefon: +49 351 210-3671 | fax: +49 351 210-3681
e-mail: publikationen@sachsen.de | www.publikationen.sachsen.de

Pokyn distributorům

Tuto informační brožuru vydává Saská státní vláda v rámci své ústavní povinnosti k informování veřejnosti. Nesmí být použita politickými stranami ani jejich kandidáty či asistenty v období šesti měsíců před volbami za účelem volební kampaně. Toto omezení se vztahuje na všechny volby.